

MANDATUL EUROPEAN DE ARESTARE: TRANSFORMAREA PROCEDURILOR DE EXTRĂDARE ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE

Țarălungă Victoria, dr. în drept, conf. univ., Facultatea de Drept și Științe Sociale, USARB

At the beginning of the XXI century the existence of two trends that characterize current practices and legal regulation of extradition in European countries is attested. First, extradition procedures are becoming more flexible and wider after their scope and traditional extradition limitations based on state sovereignty, such as refusal for political and fiscal acts, gradually lose their importance. Secondly, there is need for a more intense and effective international cooperation requesting simplified procedures for extradition. The influence of these trends can be traced, for example, in the field of judicial cooperation between Member States of the European Union. In this article the author highlights the transformation of extradition procedures in the European Union achieved through the establishment of the European Arrest Warrant, the peculiarities and effects of this process, formulating her own conclusions in this regard.

Keywords: *extradition, European Arrest Warrant, the European Union, an international treaty, international legal assistance in criminal matters.*

Referindu-se la problema extrădării, unii doctrinari [26, p.265] remarcă existența a două tendințe care caracterizează practicile actuale și reglementarea juridică a extrădării în statele europene. În primul rând, procedurile de extrădare devin tot mai flexibile și mai largi după domeniul lor de aplicare. Tratatul actuale nu conțin o listă mai limitată a infracțiunilor pasibile de extrădare, astfel, extrădarea devine posibilă pentru orice infracțiune gravă. În același context, limitările tradiționale ale extrădării bazate pe suveranitatea statelor, cum ar fi refuzul acesteia pentru acte de natură politică sau fiscală, își pierd treptat importanța.

În al doilea rând, apare necesitatea unei cooperării internaționale mai intense și eficiente care solicită proceduri simplificate de extrădare [26, p.265]. Influența acestor tendințe pot fi urmărite, de exemplu, în domeniul cooperării juridice între statele membre ale Uniunii Europene (în continuare UE). Sistemul de extrădare stabilit pe continentul European în ultimul jumătate de secol a suferit schimbări radicale. Inițiativele UE care au fost deja implementate, și alte inițiative care au fost propuse sunt demne de luat în considerare din două considerente: în primul rând, aceste inițiative sunt noutăți în materie și în al doilea rând, ele demonstrează tendința crescândă a statelor membre ale UE de a trata aspectele penale ca și entitate, și ca o jurisdicție (penală) lipsită de frontiere [24, p.93].

Cel mai semnificativ moment în procesul de dezvoltare a cooperării juridice între statele-membre ale UE îl constituie adoptarea *Deciziei-Cadru nr. 584/13.06.2002 privind mandatul european de arestare* [10]. Efectul acestei *Decizii-Cadru* este acela că procedurile privind extrădarea desfășurate până la acel moment între statele-membre guvernate de prevederile clasice din tratate au fost total eliminate [11, p. 33-47; 22, p.13-38]. După cum se cunoaște, mecanismul de extrădare la care recurgeau statele UE, avea la bază prevederile unui instrument juridic internațional fundamental cum este *Convenția Europeană din 1957 cu privire la extrădare* [4]. Prezenta Convenție a instituit procedura de extrădare și, reprezentând unul dintre cele mai reușite tratate multilaterale din domeniu, pe de o parte, obligă statele-părți să-și acorde asistență reciprocă deplină în ce privește transmiterea fugarilor unei jurisdicții penale competente, iar, pe de altă parte - impune anumite restricții în materia extrădării [18, p. 221]. Dispozițiile *Convenției Europene din 1957* au fost completate de un alt instrument important - *Convenția europeană din 1977 pentru reprimarea terorismului* [5], care permite limitarea sferei de aplicare a principiului neextrădării pentru infracțiunile de natură politică.

Cele mai serioase încercări de a crea un sistem de extrădare în cadrul UE au fost asociate cu adoptarea a două instrumente – *Convenția din 1995 privind procedura simplificată de extrădare* [6], și *Convenția din 1996 privind extrădarea* [7], care, la fel ca și alte instrumente juridice din domeniul extrădării (*Convenția Europeană din 1957 privind extrădarea, Convenția Interamericană din 1981 privind extrădarea etc.*) se bazează pe unele restricții generale ale extrădării (refuzul extrădării pentru infracțiuni politice sau comise din motive politice, ne-extrădarea propriilor cetățeni etc.). Însă regimul excepțiilor și rezervelor, care a oferit statelor-părți posibilitatea recurgerii la modul discreționar de apreciere, conform căruia acestea au libertatea de a decide acceptarea sau respingerea cererii de extrădare, nu era compatibil

nici cu scopurile și obiectivele UE, nici cu politica sa în sfera combaterii criminalității. Nu este întâmplător faptul că în *Planul de acțiuni de la Viena* adoptat la 3 decembrie 1998 de către Consiliul pentru justiție și afaceri interne, în p. „c” al art.45, secț. a II-a („Cooperarea judiciară în materie penală”), printre măsurile care urmează a fi realizate în termen de doi ani de la data intrării în vigoare a Tratatului de la Amsterdam se prevedea „simplificarea procedurilor de extrădare”.

O importanță crucială pentru reforma mecanismului existent de extrădare a fost aprobarea de către *Consiliul European de la Tampere* din 15-16 octombrie 1999 a conceptului de recunoaștere reciprocă a hotărârilor judiciare, care, după cum se prevedea, trebuia să devină „piatra de temelie a cooperării judiciare în materie civilă și penală în cadrul UE” [30]. Principiul recunoașterii reciproce, de fapt, a însemnat faptul că hotărârea judecătorească emisă de către autoritățile judiciare ale unui stat-parte, *ipso facto* trebuie să fie recunoscute și executate în mod automat în cadrul UE. Recunoașterea reciprocă a devenit unul dintre principiile fundamentale ale interacțiunii statelor-membre ale UE, principiu care a modificat concepțiile tradiționale privind cooperarea internațională în materie penală [1, p.200-217].

Această abordare la prima vedere ar putea ridica întrebări în legătură cu pierderea puterii suverane de a controla executarea deciziilor judiciare pe teritoriul național [20, p.10]. Cu toate acestea, principiul recunoașterii reciproce nu este unul complet nou, ci unul binecunoscut practicii din cadrul UE. Recunoașterea reciprocă, în special, este fundamentul dreptului pieței interne a UE, confirmată în deciziile *Curții de Justiție a Comunităților Europene* și reflectată în procesul de armonizare a legislației statelor – părți [14, p.65]. Mai mult decât atât, recunoașterea reciprocă în cadrul UE a fost aplicată anterior în ce privește hotărârile judecătorești în materie civilă și comercială [13, p.291-300]. În acest sens, era vorba de extinderea domeniului de aplicare a principiului prin extinderea acțiunii sale asupra hotărârilor judecătorești în cauzele penale, care se bazează pe credibilitatea sistemelor judiciare naționale din statele - membre ale UE, respectarea principiilor legalității și a garantării necondiționate a drepturilor omului în cadrul procedurilor penale [25, p.253-262]. Astfel, consecința practică a principiului recunoașterii reciproce în domeniul dreptului penal a fost „libera circulație” a hotărârilor judecătorești pronunțate de către autoritățile judiciare competente din statele - membre ale UE [29].

Totuși, pentru implementarea în practică a acestui concept era necesară punerea consecventă în aplicare a măsurilor juridice care să acopere diversele etape ale procedurii penale. În acest sens, în cadrul UE la 12 februarie 2001 a fost adoptat un Program de măsuri care vizează punerea în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a deciziilor judiciare în cauzele penale [19]. Programul a determinat direcțiile prioritare și măsurile concrete pentru punerea în aplicare, printre care era distins în mod separat *Mandatul European de Arestare* (în continuare MEA). În plus, se prevedea instrumentul juridic adecvat care abrogă procedura oficială de extrădare între statele-membre ale UE. Un astfel de instrument a fost *Decizia-Cadru* din 13 iunie 2002.

Principalele argumente care au dus la instituirea MEA și importanța acestuia în etapa actuală rezultă din Preambulul *Deciziei-Cadru* sunt următoarele:

- a) apariția unor greutăți în extrădarea unor persoane în baza *Convenției Europene de extrădare*, determinate în general de procedura care impunea anumite norme prin care scădea operativitatea;
- b) creșterea criminalității și a necesității atingerii obiectivului propus de asigurare a unui spațiu de libertate, securitate și justiție;
- c) pericolul tot mai accentuat al terorismului și necesitatea coordonării eforturilor de prevenire și combatere;
- d) bariera impusă în activitatea de combatere a criminalității de nerecunoașterea unor hotărâri judecătorești de către statele membre (la nivelul Uniunii Europene);
- e) adoptarea celor trei Convenții care la ora actuală fac parte din *acquis-ul* UE;
- f) creșterea încrederii reciproce între statele membre prin recunoașterea hotărârilor judecătorești și a efectelor acestora;
- g) asigurarea respectării la nivelul Uniunii a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, evitarea expulzării sau extrădării, către un stat în care există un risc serios de aplicare a unei pedepse cu moartea ori a altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante [8].

Potrivit p. 1 al art. 31 din *Decizia-Cadru* 584/13.06.2002 privind mandatul european de arestare „Fără a aduce atingere aplicării acestora în relațiile dintre statele membre și statele terțe, prezenta decizie-cadru înlocuiește, de la 1 ianuarie 2004, dispozițiile corespunzătoare ale următoarelor convenții aplicabile în materie de extrădare, în relațiile dintre statele membre:

- a) *Convenția europeană privind extrădarea* din 13 decembrie 1957, Protocolul adițional al acesteia din 15 octombrie 1975, al doilea Protocol adițional al acesteia din 17 martie 1978 și *Convenția europeană pentru reprimarea terorismului* din 27 ianuarie 1977, în partea referitoare la extrădare;

- b) Acordul între cele douăsprezece state membre ale Comunităților Europene privind simplificarea și modernizarea modalităților de transmitere a cererilor de extrădare, din 26 mai 1989;
- c) Convenția privind procedura simplificată de extrădare între statele membre ale UE, din 10 martie 1995;
- d) Convenția privind extrădarea între statele membre ale UE, din 27 septembrie 1996;
- e) titlul III, capitolul 4, din Convenția de punere în aplicare din 19 iunie 1990 a „Acordului Schengen din 14 iunie 1985 privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune”, aceste Convenții rămânând aplicabile doar între un stat membru al UE și celelalte state ale Europei care nu sunt membre ale UE (p. 3, art. 31).

De asemenea, potrivit al. 2 al art. 31 din *Decizia-Cadru*, statele membre pot continua să aplice acordurile sau aranjamentele bilaterale sau multilaterale în vigoare la data adoptării prezentei *Decizii-Cadru*, în măsura în care acestea permit aprofundarea sau extinderea obiectivelor acesteia și contribuie la simplificarea sau facilitarea sporită a procedurilor de predare a persoanelor care fac obiectul unui mandat european de arestare. Statele-membre pot încheia acorduri sau aranjamente bilaterale sau multilaterale după data intrării în vigoare a *Deciziei-Cadru*, în măsura în care acestea permit aprofundarea sau extinderea conținutului acesteia și contribuie la simplificarea sau facilitarea sporită a procedurilor de predare a persoanelor care fac obiectul unui MEA, în special stabilind termene mai scurte decât cele fixate la art. 17 din *Decizia-Cadru*, extinzând lista infracțiunilor prevăzute la art. 2 al. 2, limitând și mai mult motivele de refuz prevăzute la art. 3 și 4 sau scăzând pragul prevăzut la art. 2 al.1 sau 2, sub condiția că acordurile și aranjamentele menționate astfel să nu afecteze în nici un fel relațiile cu statele-membre care nu sunt părți la acestea.

Cercetătorul O. Lagodny susține că adoptarea *Deciziei-Cadru* privind MEA a introdus în circuitul internațional o nouă formă de cooperare interstatală în combaterea criminalității, desemnată ca fiind „predarea” [16]. *Decizia-cadru* folosește de regulă termenul de „predare” și îl evită pe cel de „extrădare”. Nu este clar dacă această *Decizie-Cadru* înlocuiește sau nu procedurile tradiționale privind extrădarea cu un fel de concept nou, revoluționar al predării. Potrivit art. 1 par. 1 al *Deciziei-Cadru* MEA este o decizie judiciară prevăzută în vederea arestării și predării de către un alt stat membru a unei persoane solicitate în scopul desfășurării procesului penal sau al executării unei pedepse cu închisoarea sau a unei hotărâri judecătorești de condamnare”. Prin urmare, prin executarea unui mandat de arestare înțelegem deci, *arest și predare*, iar prin *predare* înțelegem transferul fizic al unei persoane dintr-un loc în altul. În contextul acestei *Deciziei-cadru*, predarea are înțelesul de transfer fizic al unei persoane dintr-un stat membru UE în altul.

În același context, cercetătorul L. Stănilă menționează că în primul paragraf al preambulului, *Decizia-Cadru* punctează faptul că „procedura formală de extrădare ar trebui abolită între statele membre”. Așadar, se pare că schimbarea majoră aici nu are o natură substanțială sau conceptuală, ci una procedurală [24, p.97]. Mai întâi de toate, atrage atenția faptul că MEA este emis sub forma unei hotărâri judecătorești, adică a actului referitor la obiectul de competență a autorității judiciare a statului - membru al UE, ceea ce demonstrează natura judiciară, nu cea administrativă a actului, spre deosebire de procedura extrădării, când o decizie finală cu privire la extrădarea unei persoane este luată de către o autoritate administrativă [28, p.41-42]. În acest sens, cercetătoarea Sophie Bot în lucrarea sa *Le mandat d'arrêt européen* susține că această procedură se prezintă a fi una mai inovatoare, deoarece ea este, cu careva excepții, depolitizată [3, p. 43]. Potrivit lui Otto Lagodny, „...abolirea procedurii administrative este unul dintre cele mai importante momente - mai importante chiar și decât schimbările privitoare la cerințele de drept material. Concentrarea deciziei pe transferul fizic al unei persoane doar în vederea judecării penale către autoritatea judiciară reprezintă o evoluție notabilă (...)” [16, p.45].

Acum mandatele europene de arestare sunt transmise direct autorităților judiciare ale statelor-membre, favorizând o economie semnificativă de timp în cadrul luptei contra criminalității transfrontaliere. Transmiterea mandatelor realizându-se direct între autoritățile judiciare, ultimele aflându-se în centrul cooperării interguvernamentale în materie penală. Punerea în aplicare a MEA permite extinderea domeniului de aplicare a hotărârilor judiciare penale în cadrul UE, „libera circulație a hotărârilor judiciare în materie penală în spațiul libertății, securității și justiției” fiind o consecință a aplicării principiului recunoașterii reciproce. Aplicarea în materie penală a acestui principiu este considerată a fi „neașteptată, originală și, într-o oarecare măsură, revoluționară” [9, p.113].

O particularitate importantă a definiției unui MEA este faptul că acesta este emis doar de către (și pentru) autoritățile judiciare ale statelor - membre ale UE, fapt care sunt derivă din conceptul de recunoașterea reciprocă a deciziilor judiciare, principiu care a fost deja menționat. În toate celelalte cazuri care implică transferul fizic al învinutului sau condamnatului pentru urmărirea penală sau executarea

pedepsei, statele UE vor recurge la procedura de extrădare. Una dintre problemele fundamentale cât privește mecanismul MEA a fost stabilirea listei de infracțiuni pentru care acesta va fi pus în aplicare.

În acest context, infracțiunile care, în temeiul *Deciziei-Cadru* constituie obiectul MEA pot fi împărțite în două categorii:

În primul rând, în conformitate cu al.1 al art.2, MEA poate fi eliberat în ceea ce privește delictele, pentru care legea statului-membru care a emis un mandat de arestare prevede pedepse privative de libertate sau o măsură asiguratorie pentru o perioadă nu mai mică de 12 luni, fie în caz de condamnare sau la aplicarea măsurilor asigurătorii pentru o perioadă nu mai mică de 4 luni de privațiune de libertate. Astfel, pentru utilizarea unui mandat de arestare, nu este consacrată condiția conform căreia delictul trebuie examinat ca infracțiune în temeiul legislațiilor ambelor state, și aceasta este una dintre cele mai fundamentale deosebiri dintre transferul persoanelor conform unui MEA și extrădare.

Caracterul criminal al delictelor care cad sub incidența MEA, precum și limitele de pedeapsă ale acestora sunt evaluate doar în termenii legislației statului care emite un mandat de arestare. Standardul legal stabilit pentru executarea MEA în conformitate cu art.2, al. 1, este comparabil cu standardele similare ale extrădării doar în ce privește limitele pedepsei prevăzute pentru infracțiunea respectivă. Totuși, cea mai importantă cerință – cea a dublei incriminări a faptei – și-a pierdut forța în ce privește statul care execută un mandat de arestare [15, p.137-166].

În al doilea rând, în conformitate cu art. 2, al. 2 din *Decizia-Cadru* se prevede în mod expres că transferul persoanei în baza MEA se face fără stabilirea faptului dacă delictul în cauză se conformează regulii dublei incriminări pentru faptele care se pedepsesc cu privațiune de libertate sau o măsură asiguratorie pentru o perioadă de cel puțin 3 ani. Astfel de acte includ: participarea la o organizație criminală, terorismul, traficul de ființe umane, traficul de arme, muniții și explozive, corupția, falsificarea de monedă, omorul, vătămarea corporală gravă, răpirea persoanei, privarea ilegală de libertate și luarea de ostatici, jaful armat, deturnarea unei nave sau aeronave, violul, incendierea etc. [27, p.235-253].

În rândul acestor delictes sunt menționate separat infracțiunile care cad sub jurisdicția *Curții Penale Internaționale* (CPI). În conformitate cu art. 5, al. 1 din Statutul CPI [23], Curtea are competență în privința următoarelor acte: a) crima de genocid, b) crimele împotriva umanității, c) crimele de război; d) crima de agresiune [2, p.33-59]. Includerea în textul *Deciziei-Cadru* din 13 iunie 2002 a prevederii de neaplicare a regulii „dublei incriminări” în ce privește crimele din art. 5 al Statutului CPI, este în deplină concordanță atât cu principiul complementarității în baza căruia activează CPI, cât și cu conceptul MEA. Având în vedere că de statele - membre ale UE sunt părți la Statutul CPI, în baza celui din urmă, acestea sunt obligate să transfere acuzatul Curții atunci când cazul este admisibil pentru examinare[29, p. 99].

Utilizarea procedurilor simplificate de transfer al persoanelor care au comis infracțiuni ce țin de competența CPI, permite statelor – membre ale UE de a urmări penal în mod independent genocidul, crimele de război etc., aducând la minimum situațiile în care cazul poate fi, în baza principiului complementarității, preluat spre examinare de către CPI. Mai mult, domeniul de aplicare al procedurilor de transfer a persoanelor este mult mai extins, deoarece nu se confruntă cu obstacolele juridice caracteristice extrădării. Pe de altă parte, nici o persoană învinuită de genocid sau alte crime împotriva umanității nu va găsi refugiu în condiții de siguranță pe teritoriul UE și nu va evita răspunderea pentru cele comise. De menționat că lista infracțiunilor pentru care se aplică procedura simplificată de transfer, fără aplicarea regulii „dublei incriminări” nu este una exhaustivă și poate fi, în baza al. 4 al art. 2, completată cu alte acte.

Unei modificări majore, în raport cu extrădarea, au fost supuse motivele respingerii unui MEA. *Decizia-Cadru* spre deosebire de tratatele bilaterale și multilaterale de extrădare prevede o listă limitată de motive în baza cărora autoritatea judiciară competentă a statului solicitat ar putea să refuze executarea unui mandat de arestare. Aceste motive sunt împărțite în obligatorii și opționale [21, p.186-187].

În conformitate cu art. 3 din *Decizia-Cadru*, o autoritate judiciară a statului parte nu se conformează unui mandat de arestare în cazul în care:

- a) infracțiunea care este baza pentru un mandat de arestare, cade sub incidența amnistiei în statul de executare care deține jurisdicție penală în conformitate cu propria legislație;
- b) autoritatea judiciară care trebuie să execute mandatul dispune de informații privind condamnarea persoanei solicitate de către statul-membru pentru aceleași fapte, cu condiția că pedeapsa a fost executată sau se execută la moment, fie nu poate fi executată în conformitate cu legislația statului-parte care l-a condamnat;
- c) persoana în privința căruia a fost emis un mandat de arestare, în conformitate cu legislația statului de executare nu poate fi trasă la răspundere penală pentru infracțiunea care stă la baza mandatului din cauza vârstei [8].

Motivele de mai sus sunt clasificate ca fiind obligatorii, adică existența acestora este suficientă pentru respingerea executării MEA. În aceste cazuri, la baza deciziei statului de executare nu se află libera alegere a acestuia. De exemplu, simplul fapt al amnistiei pentru infracțiunea care stă la baza mandatului este suficient pentru a refuza predarea persoanei.

În ce privește motivele opționale, aplicarea lor necesită studiu și evaluarea circumstanțelor relevante, urmată de alternativa: de a executa mandatul de arestare sau de a refuza executarea acestuia. Motivele opționale prevăzute în art.4 din *Decizia-Cadru*, potrivit căreia executarea unui mandat de arestare poate fi refuzată în cazul în care persoana transferul căreia este solicitat în conformitate cu acest mandat, este urmărită în statului de executare pentru același delict ca și cel care a stat la baza MEA, sau atunci când în conformitate cu legislația statului-membru a expirat termenul de prescripție a urmăririi penale, având în vedere faptul că aceste delict cad sub jurisdicția acestuia. În plus, posibilitatea de refuz a executării mandatului se referă la situațiile în care mandatul a fost emis cu scopul executării pedepsei privative de libertate sau desemnării unei măsuri asigurătorii în privința persoanei care se află sau locuiește în statul de executare, fie care este cetățean al acestuia, dacă statul respectiv se obligă să execute pedeapsa sau măsura asiguratorie conform legislației sale interne. Art. 4 prevede șapte motive diferite, existența cărora permite respingerea executării mandatului de arestare.

O analiză generală a art.3 și 4 sugerează o reducere semnificativă a gamei motivelor de refuz a executării MEA. Acordarea statelor-părți a unor posibilități discreționare de a decide în ce privește executarea MEA, ar putea reduce semnificativ sfera de aplicare a *Deciziei-Cadru* și influența eficiența unor noi mecanisme legale de transfer a persoanelor în cadrul UE. Între timp, după cum am mai menționat, scopul instituirii procedurii mandatului de arestare a fost acela ca, în baza recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești pronunțate de către statul - parte, a asigura înlocuirea procedurilor legale complicate de extrădare cu procedura facilă a transferului. Anume spre acest scop este direcționată excluderea din sfera de aplicare a MEA a motivelor de refuz tipice extrădării. Astfel, spre deosebire de extrădare, executarea MEA nu implică mai mult dificultățile cu care se confruntă în mod inevitabil procesul de extrădare a învinutului sau condamnatului. Problemele „infracțiunilor politice” și a regulii „dublei încriminări” nu constituie un obstacol în calea aplicării MEA [17].

Schimbări semnificative au avut loc și în sfera de gestionare a răspunderii propriilor cetățeni. Ea însăși aparține cetățenia statului solicitat în temeiul *Deciziei-Cadru* nu sunt considerate ca un motiv imperativ de respingere a unui mandat, așa cum este cazul pentru extrădarea propriilor cetățeni. În cazul în care mandatul de arestare este emis în privința unui cetățean al statului parte, executarea poate fi refuzată atunci când partea solicitată se obligă să execute sentința în conformitate cu legislația proprie.

În caz contrar, cetățenii proprii vor fi predați în conformitate cu MEA. Cu toate acestea, abaterea de la principiul non-extrădării cetățenilor, caracteristic pentru legislația și practica extrădării, este însoțită de anumite garanții pentru această categorie de persoane. În special, în conformitate cu art.5, al. 3 din *Decizia-Cadru*, în cazul în care mandatul de arestare în scopul urmăririi penale a fost emis împotriva unei persoane care este cetățean sau rezident permanent al statului de executare a mandatului, transferul unei asemenea persoane se poate realiza cu condiția că, după examinarea cauzei, aceasta va fi remisă statului de executare pentru ispășirea pedepsei privative de libertate sau pentru aplicarea măsurii asigurătorii stabilite de către statul care a emis MEA [28, p.331]. Acesta înseamnă, spre exemplu, că, dacă o instanță judiciară corespunzătoare din Spania care a primit un MEA emis de către Franța în privința unui cetățean propriu, poate permite transferul, pedeapsa cu închisoarea va fi executată în Spania.

De remarcat, că transferul persoanelor fiind o procedură folosită în combaterea criminalității în cadrul UE, nu afectează abordarea generală a refuzului extrădării propriilor cetățeni caracteristică relațiilor dintre statele-membre cu alte state din afara UE. Regula privind predarea propriilor cetățeni în baza unui mandat de arestare este valabilă numai în relațiile dintre statele - membre ale UE [29, p.104].

Deși *Decizia-cadru* nu prevede propria cetățenie ca motiv de refuz al predării persoanei căutate, transferul acestei categorii de persoane s-a dovedit a fi nu atât de simplu cum pare la prima vedere. Chiar, luând în considerare dispozițiile *Deciziei-Cadru* și normele constituționale, este necesară existența instrumentarului corespunzător de reglementare, cum este legislația de implementare a unui stat-membru. Mai mult decât atât, această legislație trebuie să fie în strânsă legătură cu garanțiile legale ale drepturilor omului care sunt acordate în conformitate cu legislația națională.

În ce privește termenii și procedurile luării deciziei privind cererea unui stat-parte, în conformitate cu art.17, al.1 din *Decizia-Cadru* 584/13.06.2002, MEA ar trebui să fie examinat și executat în regim de urgență. În cazul în care persoana solicitată consimte transferul, decizia finală cu privire la îndeplinirea MEA trebuie să fie adoptată în termen de 10 zile de la acceptarea transferului. În celelalte cazuri, decizia finală privind executarea MEA trebuie să fie adoptată în termen de 60 de zile din momentul reținerii

persoanei. În unele cazuri, când MEA este imposibil să fie executat în termenul-limită specificat, instanța corespunzătoare informează în regim de urgență autoritatea judiciară care a emis mandatul, indicând și motivele întârzierii. În acest caz, perioada poate fi prelungită cu 30 zile.

În concluzie, impulsul declanșator al inițierii unei astfel de proceduri simplificate cum este MEA a fost determinat de atacurile teroriste din SUA din 11 septembrie 2001. Atacurile teroriste nu numai că au întărit importanța unor măsuri în securitatea internă a UE, dar au creat presiune în justiția UE, dând naștere într-un timp foarte scurt la acțiuni legislative substanțiale. Între aceste inițiative de cooperare, MEA este cea mai ancorată în actualitate, răspunzând nevoii resimțite de statele-membre de a reacționa rapid și prompt la stimulii infracționali întru realizarea scopurilor UE. Astfel, MEA a înlocuit procedurile referitoare la extradare începând cu 1 ianuarie 2004 pentru toate statele-membre ale UE, fără a aduce atingere aplicării acestora în relațiile cu statele terțe. *Convenția Europeană din 1957 cu privire la extradare* reglementează, ca și înainte, relațiile dintre UE și statele-terțe în materie de extradare. Procedurile simplificate de transfer a persoanelor urmează să fie aplicate doar între statele care fac parte din asocierea integraționistă specificată.

Bibliografie:

1. Alegre, S.; Leaf, M. *Mutual recognition in European Judicial Cooperation: A Step Too Far Too Soon?* Case Study-the European Arrest Warrant . In: European Law Journal. Vol. 10, nr. 2, 2004, pp. 200-217.
2. Askin, K. The Crimes Within the Jurisdiction of the International Criminal Court. In: Criminal Law Forum, vol. 10, nr. 1, 1999. pp. 33-59.
3. Bot, S. *Le mandat d'arrêt européen*. Bruxelles: Ed. Larcier, 2009.
4. *Convenția europeană de extradare*, adoptată la Paris din 13.12.1957; în vigoare pentru RM din 31.12.1997. În: *Tratate internaționale*, vol. 1. p. 318.
5. *Convenția europeană pentru reprimarea terorismului*, adoptată la Strasbourg la 27.01.1977; în vigoare pentru RM din 24.12.1999. În: *Tratate internaționale*, vol. 28. p. 74.
6. *Convenția privind procedura simplificată de extradare între statele membre ale Uniunii Europene*, adoptată la 10 martie 1995. JO C 78 din 30.03.1995 // [on-line] europa.eu/.../114015a_en.htm [accesat pe 12.05.16].
7. *Convenția privind extradarea între statele-membre ale Uniunii Europene*, adoptată la 27 septembrie 1996. JO C 375 din 12.12.1996 // [on-line] europa.eu/.../114015a_en.htm [accesat pe 12.05.16].
8. *Council Framework Decision 584/13.06.2002 for the creation of the European Arrest Warrant and the Surrender Procedures between Member States*, OJL 190, 18.7.2002 // [on-line] www.eurowarrant.net [accesat pe 18.05.16].
9. De Kerchove, G. *La reconnaissance mutuelle des décisions pré-sentencielles en général*. In: De Kerchove G., Weyembergh A. *La reconnaissance mutuelle des décisions pénales de l'Union Européene*. Bruxelles, Editions d' Université de Bruxelles, 2001.
10. *Decizia-cadru nr. 584/13.06.2002 privind crearea Mandatului European de Arestare și a Procedurilor de Predare între Statele-Membre*. OJL 190 din 18.7.2002 // [on-line] www.eurowarrant.net (accesat pe 18.06.16)
11. Jegouzo, I. *Le mandat d'arret europeen: acte de naissance de l'Europe judiciare penale*. Dans: *Le mandat d'arret europeen*. Bruxelles: Ed. M. Cartier, 2005.
12. Jimeno-Bulnes, M. *After September 11: Fight Against Terrorism in National and European Law, Substantive and Procedural Rules: Some Examples*. In: European Law Journal, vol. 10, nr. 2, 2004, pp. 235-253.
13. Haibach, G. *The Mutual Recognition of Decisions in Civil and Commercial Matters in the European Union in the Light of the Full Faith and Credit Clause of the U. S. Constitution*. In: *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, vol. 10, nr. 3, 2003, pp. 291-300.
14. Hartnell, H. *EUstitia: Internationalizing Justice in the European Union*. In: *Northwestern Journal of International Law and Business*, vol. 23, 2002.
15. Keijzer, N. *The Double Criminality Requirement*. In: *Handbook on the European Arrest Warrant*. London, 2005, pp. 137-166.
16. Lagodny, O. „*Extradition*” Without A Granting Procedure: The Concept of „*Surrender*”. In: *Handbook on the European Arrest Warrant*. London, 2005. p. 39-46.
17. Mackarel, M. *The European Arrest Warant –The Early Years: Implementing and Using the Warant*. Leiden, 2007// [on-line] www.brill.nl/eccl [accesat pe 22.05.16].
18. Muther, T. *The Extradition of International Criminals: A Changing Perspective*. In: *Denver Journal of International Law and Policy*, vol. 24, nr. 1, 1995.
19. *Official Journal. C 012*. 15/01/2001, p. 0010-0022. [on-line] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2001:012:TOC> [accesat pe 21.05.16].
20. Peers, S. *Mutual Recognition and Criminal Law in the European Union: Has the Council Got it Wrong*. In: *Common Market Law Review*, nr. 1, 2004.
21. Plachta, M. *European Arrest Warrant: Revolution in Extradition?* In: *International Criminal Law Revue*, vol. 11, nr. 2, 2003.
22. Plachta, M.; Van Ballegooij, W. *The Framework Decision on the European Arrest Warrant and the Surrender Procedures Between Member States of the European Union*. In: *Handbook on the European Arrest Warrant*. The Hague, 2004.
23. *Rome Statute of the International Criminal Court*, 17 July 1998 <http://www.icc-cpi.int/iccdocs/PIDS/publications/RomeStatutEng.pdf> [accesat pe 17.05.16].
24. Stănilă, L.M. *Mandatul european de arestare. Problematika implementării deciziei cadru nr. 584/13.06.2002 în statele membre ale Uniunii Europene*. În: *Revista de Științe Juridice*. nr.2, 2007. [on-line] drept.ucv.ro/RSJ/Articole/2007/RSJ2/01Stanila.pdf [accesat pe 15.05.16].
25. Thwaites, N. *Mutual Trust in Criminal Matters: the European Court of Justice gives a first interpretation of a provision of the Convention implementing the Schengen Agreement*. In: *German Law Journal*, vol. 4, nr. 3, 2003, pp. 253-262.
26. Vermeulen, G.; Vander Beken, T. *New Conventions on Extradition in the European Union: Analysis and Evaluation*. In: *Dick. J. Int l L.*, vol.15, no.2, 1997, pp. 261-273.
27. Wouters, J.; Naert, F. *Arrest Warrants, Terrorist Offences and Extradition Deals: An Appraisal of the EU's Main Criminal Law Measures Against Terrorism after „11 September”*. In: *Common Market Law Review*, vol. 41, nr. 4, 2004, pp. 909-935.
28. Сафаров, Н.А. *Экстрадиция в международном уголовном праве*. Москва, 2005.
29. Сафаров, Н.А. *Европейский ордер на арест в механизме правового регулирования по уголовным делам стран-членов Европейского Союза*. В: *Правоведение*, № 1, 2007, с. 93-111.
30. [on-line] Pe: http://www.europarl.eu.int/summits/tam_en [accesat pe 19.05.16].